

ΛΙΜΝΗ ΠΛΑΣΤΗΡΑ: ΤΟ ΔΩΡΟ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΚΑΙ
ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ ΣΤΟ ΘΕΣΣΑΛΙΚΟ ΚΑΜΠΟ.

Που βρίσκεται;

Η Λίμνη Πλαστήρα βρίσκεται στο νομό Καρδίτσας, περιτριγυρισμένη από τις κατάφυτες πλαγιές του ορεινού όγκου των Αγράφων, 25χλμ. δυτικά από την πόλη της Καρδίτσας σε υψόμετρο 720 μέτρων.

- Γύρω από τη λίμνη υπάρχουν πολλά μικρά χωριά με υποδομές για την υποδοχή και τη φιλοξενία των επισκεπτών.
- Η Λίμνη Πλαστήρα απέχει από την Αθήνα 325 χλμ. και από την Θεσσαλονίκη 250 χλμ.

Που δημιουργήθηκε;

- Δημιουργήθηκε στο οροπέδιο της Νεβρόπολης, με το κλείσιμο της κοίτης του Μέγδοβα ενός παραπόταμου του Αχελώου.
- Ο Ταυρωπός (Μέγδοβας) πηγάζει από τα Άγραφα και συνεχίζει μετά το φράγμα τη διαδρομή του έως τη λίμνη Κρεμαστών.

Λίγη ιστορία

- Η λίμνη Πλαστήρα αποτελεί την υλοποίηση μιας ιδέας του στρατηγού και πρωθυπουργού Νικολάου Πλαστήρα.
- Παρατηρώντας την περιοχή συνέλαβε την ιδέα κατασκευής ενός φράγματος, με σκοπό τη δημιουργία τεχνητής λίμνης και στη συνέχεια την εκτροπή του νερού στο θεσσαλικό κάμπο ο οποίος το καλοκαίρι υπέφερε από λειψυδρία.

Ο θεσσαλικός κάμπος παλιότερα

➤ Μέχρι την ενσωμάτωση της Θεσσαλίας στο ελληνικό κράτος η Θεσσαλία μαστίζονταν από πλημμύρες, θεομηνίες, απέραντα έλη, ελονοσία, που εξαφάνιζαν κυριολεκτικά ολόκληρες πόλεις και χωριά.

➤ Οι λίγες καλλιέργειες εντοπιζόνταν στις ημιάγονες περιοχές κοντά στους πρόποδες των βουνών και των λόφων.

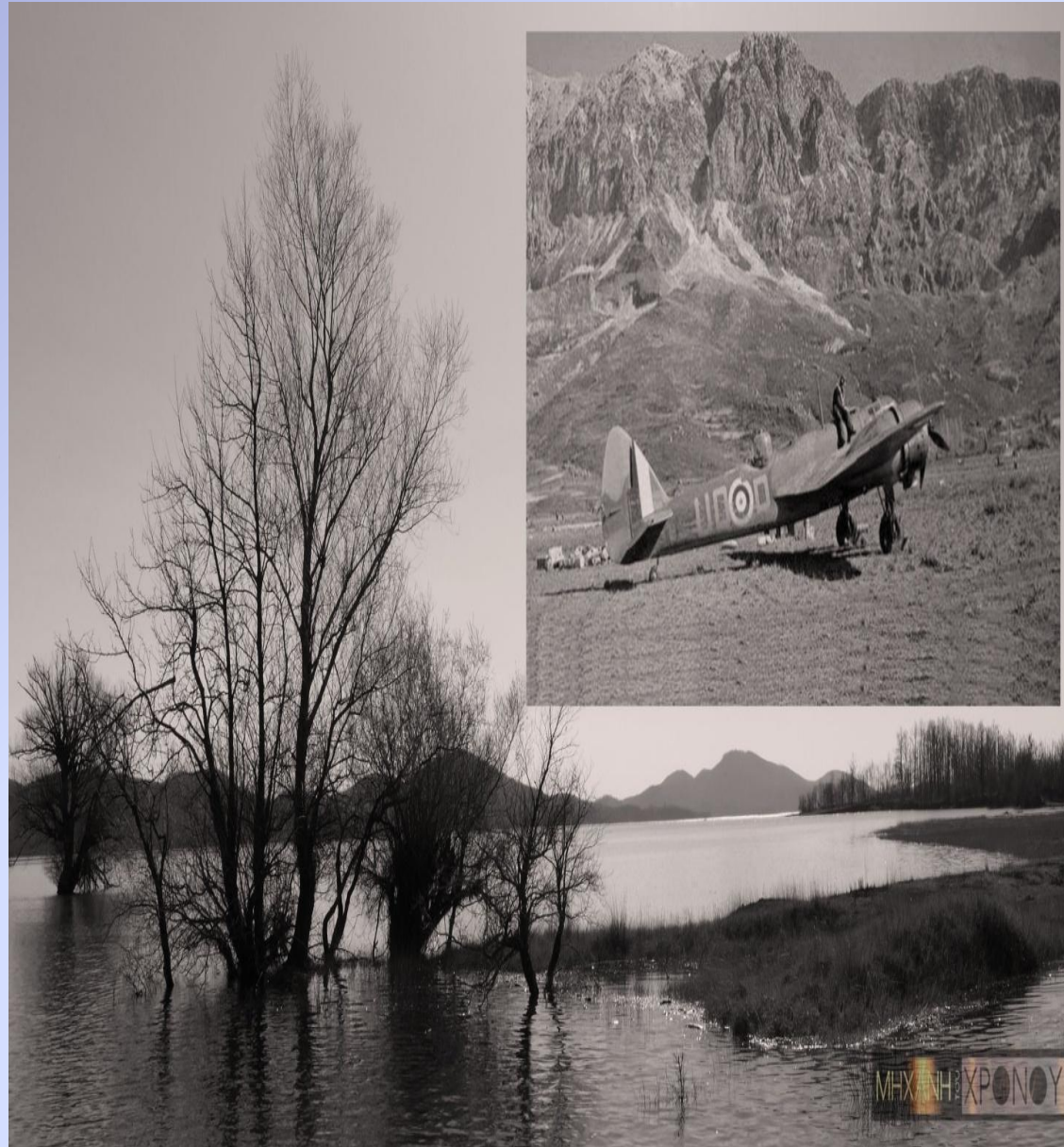
Αμέσως μετά την ενσωμάτωση της Θεσσαλίας στο ελληνικό κράτος οι περισσότερες προσπάθειες επικεντρώθηκαν στην προστασία των περιοχών από πλημμύρες, στην αποξήρανση των ελών και στη δημιουργία στραγγιστικών δικτύων και φραγμάτων με σημαντικότερο για τη Θεσσαλία το φράγμα Πλαστήρα.

Το ιστορικό της λίμνης Πλαστήρα

- Ο Νικόλαος Πλαστήρας το 1927 οργάνωσε δύο επισκέψεις στην περιοχή της Νεβρόπολης με φίλους επιστήμονες . Οι εκτιμήσεις όλων για τη δημιουργία ενός φράγματος ήταν θετικές.
- Η ιδέα του όμως άργησε πολύ να υλοποιηθεί , καθώς τα επόμενα χρόνια η Ελλάδα πέρασε από πολλά δεινά (Πόλεμο, Κατοχή, Εμφύλιο).
- Αξίζει να επισημάνουμε ότι στην περιοχή που βρίσκεται σήμερα η λίμνη Πλαστήρα λειτουργούσε την περίοδο της κατοχής ένα κρυφό αεροδρόμιο.

➤ Με τη λήξη της γερμανικής κατοχής και επί κυβερνήσεων Πλαστήρα, συμπεριλήφθηκε στο τεχνικό πρόγραμμα του 1951 το έργο του Μέγδοβα.

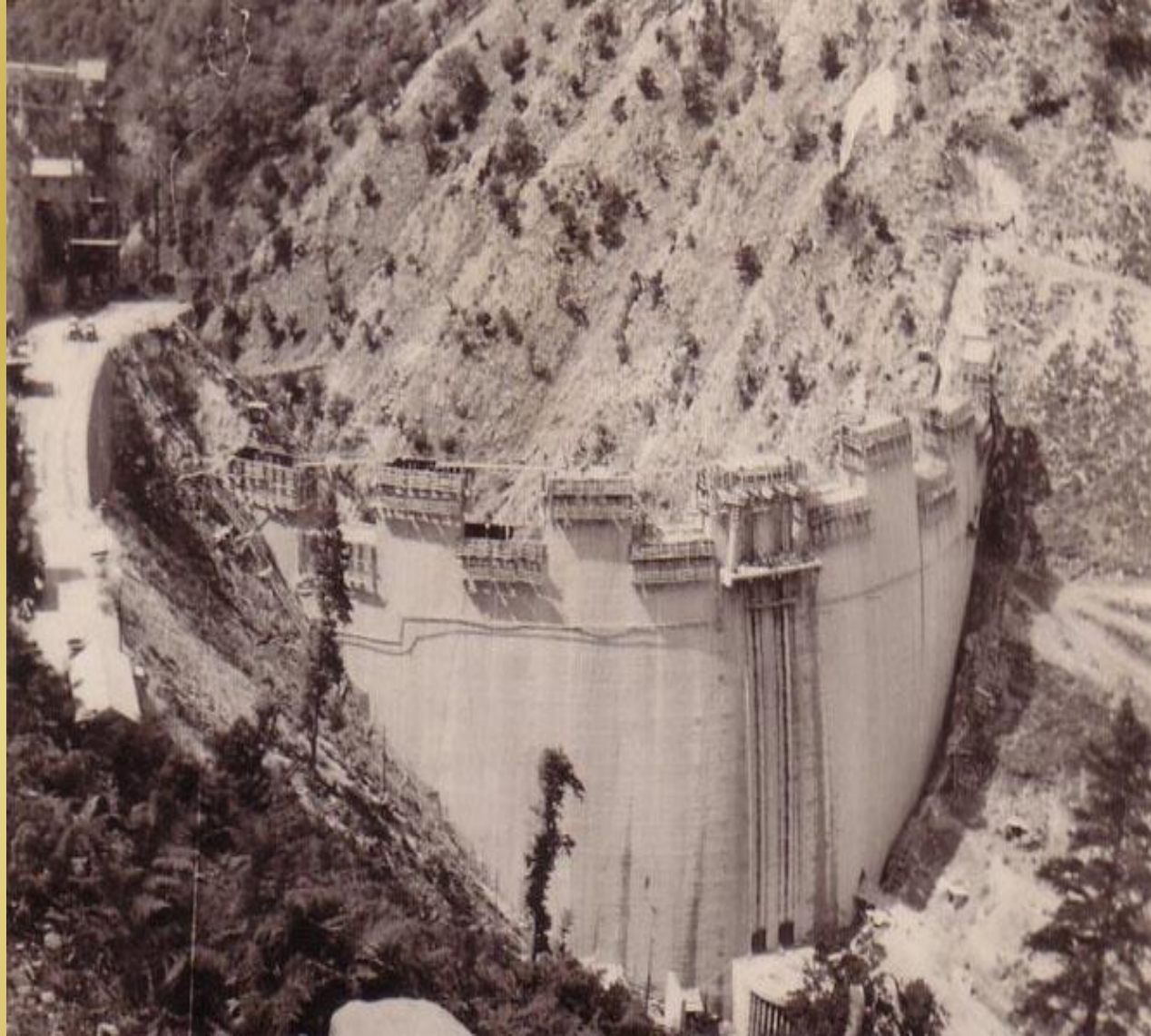
➤ Η χρηματοδότηση της κατασκευής του φράγματος έγινε από χρήματα που χρωστούσε η Ιταλία στην Ελλάδα και την κατασκευή ανέλαβε γαλλική εταιρεία.

➤ Η κατασκευή του φράγματος ξεκίνησε το Δεκέμβριο του 1955 επί πρωθυπουργίας Κων/νου Καραμανλή.

➤ Το 1959 ολοκληρώθηκε η κατασκευή ενός τοξοειδούς τσιμεντένιου φράγματος, με μήκος 220μ. και ύψος 83μ., εγκλωβίζοντας τα νερά του ποταμού Μέγδοβα, και άλλων ρεμάτων.

➤ Για να γεμίσει η λεκάνη της Νεβρόπολης χρειάστηκαν δύο χρόνια.

➤ Έτσι το 1961, προέκυψε η λίμνη Πλαστήρα, αποτελώντας το πλέον πετυχημένο παράδειγμα παρέμβασης του ανθρώπου στη φύση.

Πώς αντιμετώπισαν οι κάτοικοι της περιοχής το έργο;

- Υπήρξαν κάποιες αντιδράσεις, αλλά στο έργο απασχολήθηκαν εκατοντάδες εργάτες από τα χωριά της περιοχής, γεγονός που πρόσκαιρα υπήρξε θετικό για την τοπική κοινωνία.
- Τα καφενεία (μπακάλικά) είχαν πολλά πράγματα και αυξήθηκε η κίνηση από τα σταθερά μεροκάματα.

Η περιοχή και οι δραστηριότητες πριν τη κατασκευή του φράγματος

- Στο οροπέδιο της Νεβρόπολης, γόνιμη περιοχή δεν είχε μόνιμες κατοικίες, αλλά καλύβια.
- Η περιοχή που βρίσκεται τώρα η λίμνη ήταν ο μόνος χώρος που είχανε τα χωράφια τους οι κάτοικοι και η κύρια ασχολία τους ήταν η γεωργία. Στην ευρύτερη περιοχή υπήρχε μεγάλη καλλιέργεια σιταριού 500 στρεμμάτων.
- Η οικονομική κατάσταση ήταν χαμηλή και η ζωή δύσκολη.

Δρόμοι και μετακινήσεις πριν τη κατασκευή του φράγματος

- Υπήρχε ένας δρόμος που σκεπάστηκε από τη λίμνη. Διέσχιζε κάθετα το οροπέδιο. Αυτόν έπαιρναν για να περάσουν στο τσαρδάκι, από όπου πήγαιναν στη Καρδίτσα.
- Οι μετακινήσεις γινόταν με τα ζώα άλογα, μουλάρια, γαϊδούρια.

Όταν έγινε η λίμνη

➤ Άλλαξε όχι μόνο η φυσιογνωμία της περιοχής, αλλά και η ίδια η ζωή των κατοίκων.

➤ Αν και με σχετικό νόμο προβλέφθηκαν ικανοποιητικές αποζημιώσεις η δημιουργία της λίμνης είχε αρχικά αρνητικά αποτελέσματα:

1. Οι κάτοικοι έχασαν τα ευφορότερα χωράφια και είδαν το εισόδημά τους να συρρικνώνεται.
2. Η επικοινωνία δυσκόλεψε και για τη διευκόλυνση των κατοίκων ανατολικής και δυτικής πλευράς της λίμνης χρησιμοποιήθηκαν πλωτά μέσα.

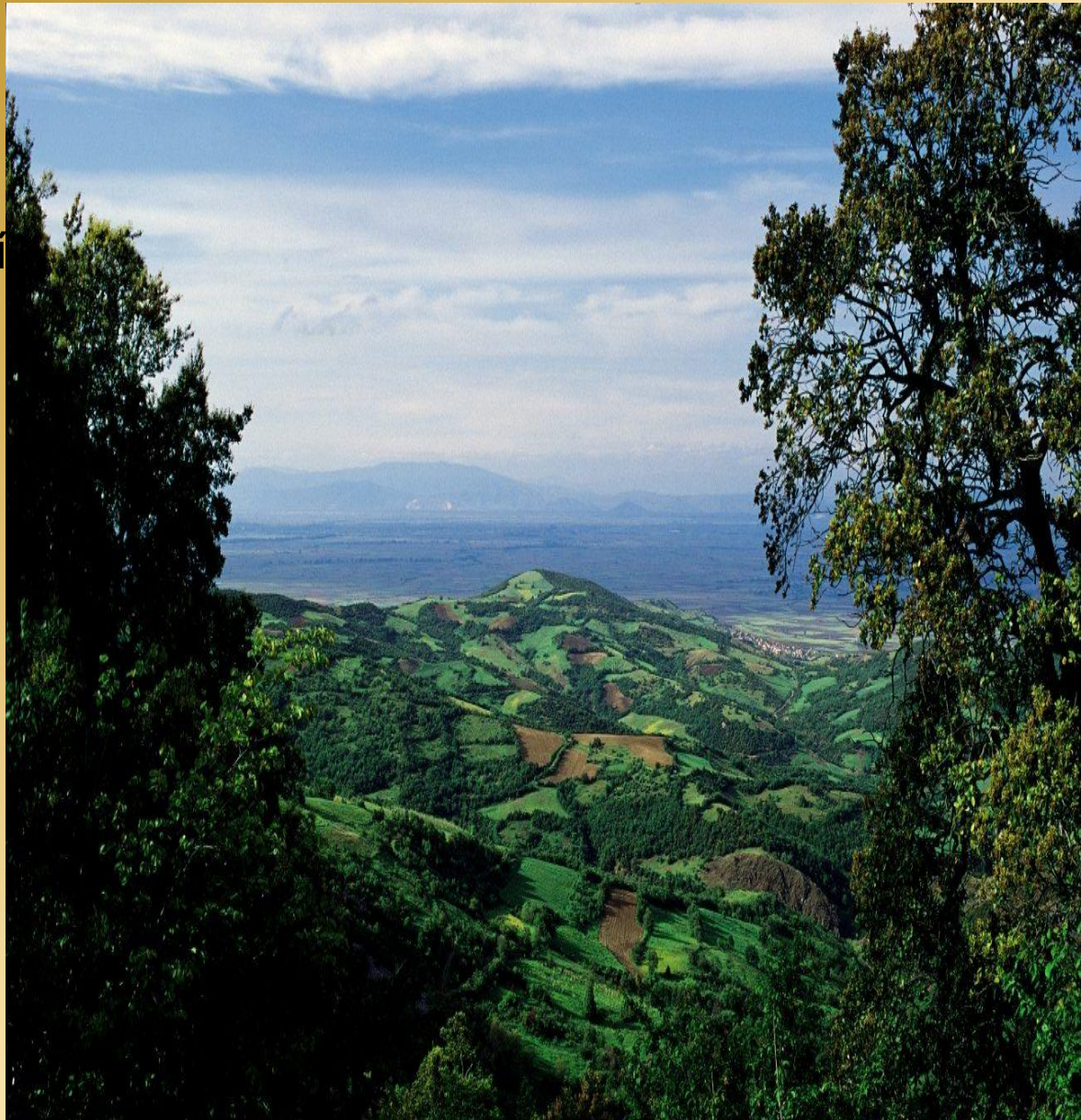

Τι απέγιναν οι ιδιοκτήτες;

Για την κατασκευή της λίμνης τα κτήματα απαλλοτριώθηκαν, με αποτέλεσμα μέρος του πληθυσμού να απομακρυνθεί από την περιοχή.

- Κάποιοι, με τις αποζημιώσεις που έλαβαν, αγόρασαν χωράφια και εγκαταστάθηκαν στα πεδινά.
- Άλλοι μετοίκησαν στα μεγάλα αστικά κέντρα της χώρας Αθήνα , Θεσσαλονίκη.
- Άλλοι παρέμειναν στη περιοχή. Και τέλος
- Άλλοι μετανάστευσαν στο εξωτερικό.

Τα οφέλη της κατασκευής του φράγματος Πλαστήρα για το θεσσαλικό κάμπο και την ευρύτερη περιοχή

Είναι από τις ελάχιστες περιπτώσεις, που μία ανθρώπινη παρέμβαση στο φυσικό οικοσύστημα έχει τόσο θετικά αποτελέσματα.

1. Κάλυψη αρδευτικών αναγκών.
2. Παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας.
3. Δημιουργία ενός τοπίου εξαιρετικής αισθητικής.
4. Ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού.
5. Αύξηση της βιοποικιλότητας.

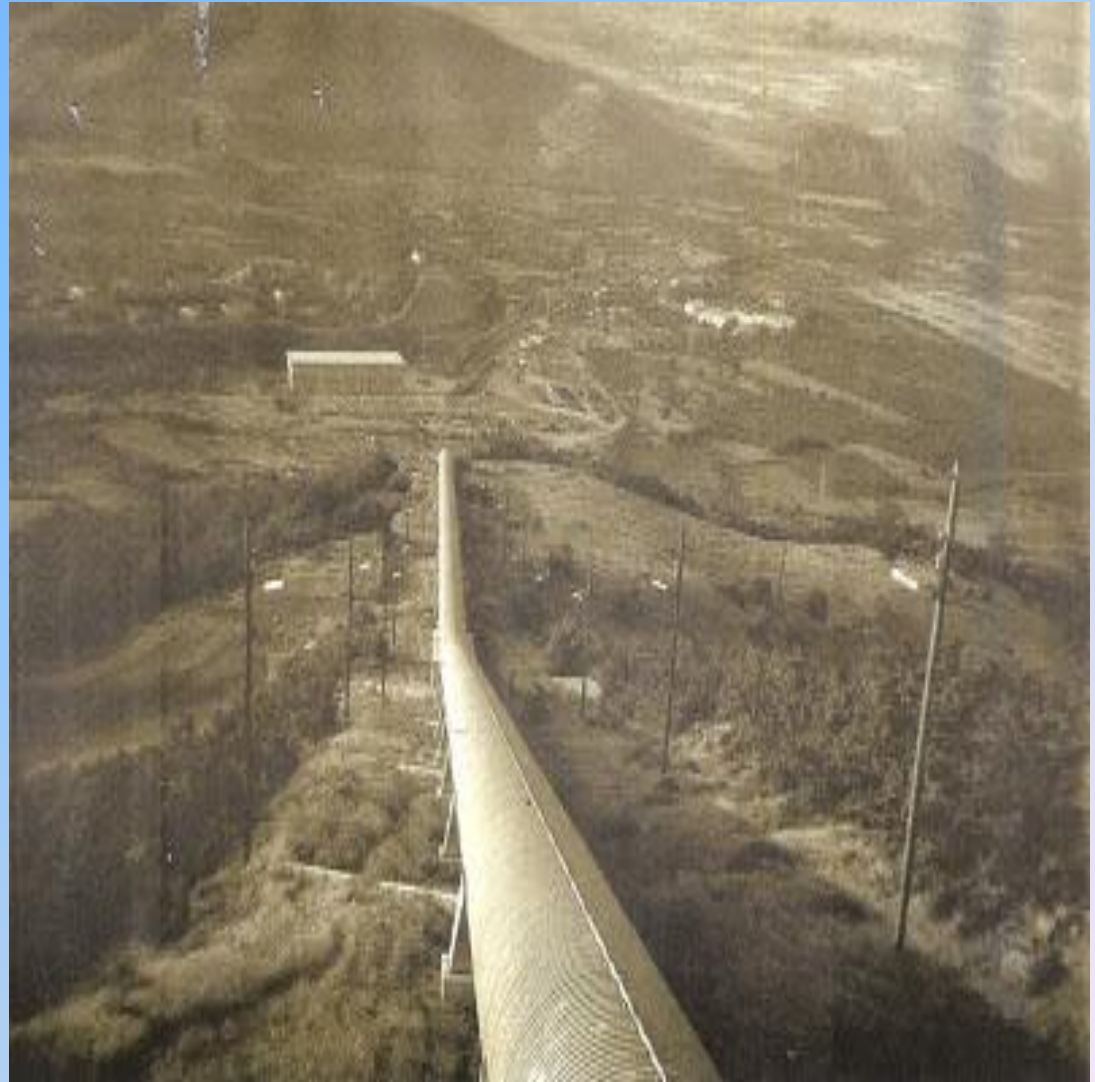

Η τριπλή εκμετάλλευση του νερού της λίμνης Πλαστήρα ως: «Πηγή ενέργειας - Ύδρευση - Άρδευση».

Η πορεία του νερού:

1. Από τη λίμνη με σήραγγα μήκους 2.625 μέτρων το νερό μεταφέρεται στον Υδροηλεκτρικό σταθμό παραγωγής ενέργειας που βρίσκεται στους πρόποδες του βουνού το οποίο τέθηκε σε λειτουργία στις 10 Οκτωβρίου του 1962.

Το αποτέλεσμα είναι:
ένα ασυνήθιστα μεγάλο ύψος πτώσης του νερού 577 m, που κάνει το σταθμό να παράγει πολύ μεγάλη ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας συγκριτικά με τη διαθέσιμη ποσότητα νερού.

2. Το νερό μετά το υδροηλεκτρικό εργοστάσιο καταλήγει μέσω ανοικτής διώρυγας σε τεχνητή λίμνη, η οποία βρίσκεται στην κάτω πλευρά του εργοστασίου και σε απόσταση 600 m από αυτό.

3. Στη συνέχεια η τεχνητή λίμνη υπερχειλίζει σε διώρυγα φυγής απ' όπου:

- ένα μέρος του νερού ακολουθεί το δρόμο προς τα διυλιστήρια για την ύδρευση της πόλης της Καρδίτσας και
- το άλλο καταλήγει στο χείμαρρο Γαβρά για την άρδευση του θεσσαλικού κάμπου.

Δημιουργία ενός τοπίου εξαιρετικής αισθητικής

Η αρμονία και η ομορφιά του τοπίου δίνει την αίσθηση ότι η λίμνη είναι φυσική, και μόνο η ύπαρξη του φράγματος δηλώνει ότι είναι αποτέλεσμα τεχνητού έργου.

Η Λίμνη Πλαστήρα έμελλε να στιγματίσει για πάντα τον τόπο και το τοπίο.

Χιονισμένη ή καταπράσινη, φθινοπωρινή ή δροσιστική μοιάζει «άλλη» κάθε εποχή.

Η λίμνη παγωμένη

Η λίμνη χιονισμένη

Ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού

Από το 1980 δεκάδες επενδύσεις φορέων και ιδιωτών με τη βοήθεια του Leader, μετέτρεψαν την περιοχή της λίμνης σε περιζήτητο τουριστικό προορισμό όλες τις εποχές του έτους.

Αξιοθέατα

- Η λίμνη από μόνη της είναι ένα μεγάλο αξιοθέατο.
- Όποιο από τα χωριά και αν επισκεφτεί κανείς θα θαυμάσει κάτι ξεχωριστό.
- Σε υψόμετρο 1.920 μέτρων έχει κατασκευαστεί παρατηρητήριο άγριων ζώων και πουλιών απ' όπου φαίνεται η λίμνη και ο θεσσαλικός κάμπος σε ένα τοπίο που θα σας κόψει την ανάσα.

Δύο ξεχωριστά μνημεία στη περιοχή της λίμνης που αξίζει κανείς να επισκεφτεί και να μάθει την ιστορία τους είναι:

• Η Ιερά Μονή Παναγίας Κορώνης μεταξύ των χωριών Μοσχάτου και Μεσενικόλα

• Η Ιερά Μονή Παναγίας Πελεκητής, ένα μεταβυζαντινό μνημείο κτισμένο επάνω σε ένα απότομο και ψηλό βράχωμα της Πίνδου

Δραστηριότητες στη λίμνη

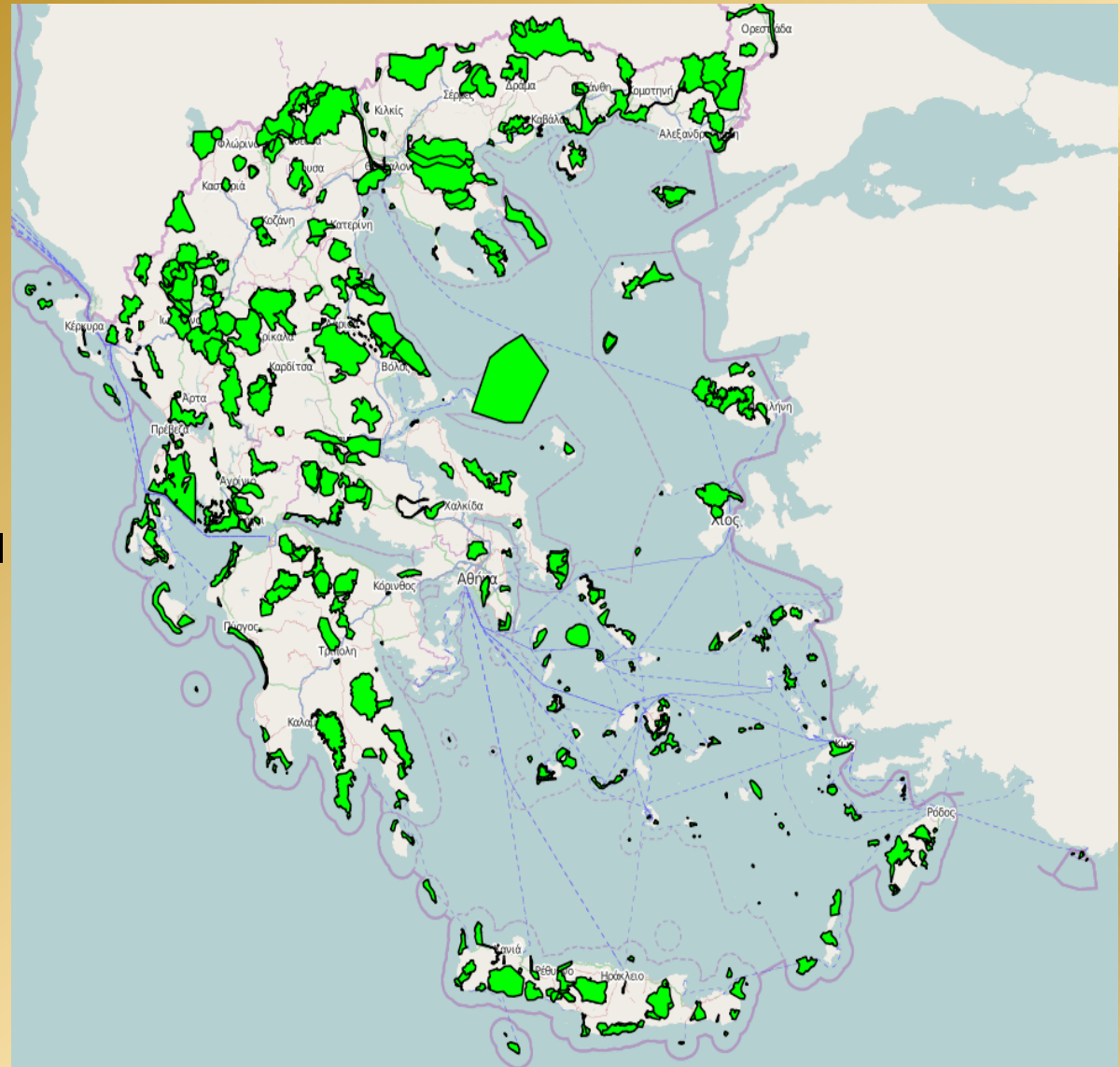
Για εκείνους που δεν προτιμούν τα αξιοθέατα υπάρχει πλήθος δραστηριοτήτων. Μπορούν:

- να επιδοθούν σε δραστηριότητες εναλλακτικού τουρισμού όπως πεζοπορία, ιππασία, κ.ά.
- να αγοράσουν τοπικά προϊόντα υψηλής ποιότητας
- να κάνουν τη διαδρομή γύρω από τη λίμνη Πλαστήρα, που είναι μαγευτική.

Αύξηση της βιοποικιλότητας

- Η περιοχή που περιβάλλει τη Λίμνη χαρακτηρίζεται από μεγάλη βιοποικιλότητα.
- Λόγω της μεγάλης περιβαλλοντικής της αξίας η περιοχή είναι ενταγμένη στον Ευρωπαϊκό χάρτη Natura 2000, και προστατεύεται από την ευρωπαϊκή νομοθεσία.

Ορνιθοπανίδα

- Στα νερά της λίμνης σήμερα διαβιούν πολλά είδη ψαριών.
- Ενώ στα δάση της θα συναντήσει κανείς από αλεπούδες και λύκους μέχρι αρκούδες και ελάφια.

Χλωρίδα

- Μεταξύ 700 και 900 μέτρων υψόμετρο, ευδοκιμεί η πλατύφυλλη βελανιδιά.
- Μέχρι τα 1500 μέτρα το έλατο.
- Ενώ ψηλότερα ξεκινάει ψευδοαλπική βλάστηση.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΤΟ Κ.Π.Ε ΝΕΑΣ ΚΙΟΥ Ν. ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ

Ομάδα μαθητών του σχολείου μας:

- Συμμετείχε σε πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης με θέμα: «Λίμνη Πλαστήρα: Το δώρο του ανθρώπου και της φύσης στο θεσσαλικό κάμπο».
- Πραγματοποίησε εκπαιδευτική εκδρομή στο Κ.Π.Ε Νέας Κίου Ν. Αργολίδας, όπου και συμμετείχε σε διάφορες εργασίες πεδίου.

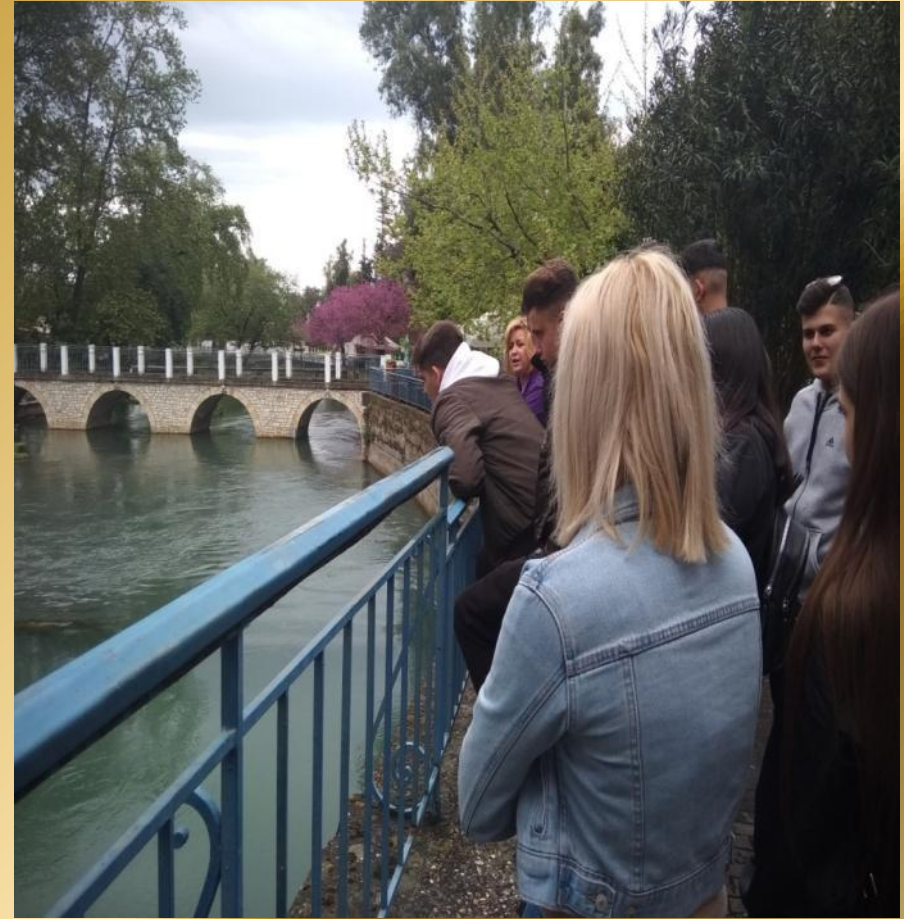

- Οι υπεύθυνες του προγράμματος του Κ.Π.Ε ενημέρωσαν τους μαθητές σχετικά με το πρόγραμμα που εκπονούν με θέμα «οικοπεριβαλλοντικές διαδρομές».
- Οι μαθητές είχαν την ευκαιρία να συμμετέχουν σε βιωματικές δραστηριότητες και να κατανοήσουν τη μεγάλη σημασία του νερού (λίμνες, ποτάμια) σε μια περιοχή.

Γνωρίζοντας τον ποταμό Ερασίνο

- Ο ποταμός Ερασίνος ρέει στην περιοχή του Αργολικού κάμπου.
- Χαρακτηριστικό είναι ότι στο σημείο των πηγών του στην περιοχή Κεφαλάρι είναι χτισμένη εκκλησία αφιερωμένη στη Ζωδόχο πηγή.
- Τα νερά του ποταμού διοχετεύονται σε κανάλια που χρησιμοποιούνται για την άρδευση του Αργολικού κάμπου.

Το διήμερο πρόγραμμα έληξε με επίσκεψη στη λίμνη Λέρνα

- Εκεί γεννήθηκε ο μύθος της Λερναίας Ύδρας που σκότωσε ο Ηρακλής.
- Μια μικρή λίμνη με περίμετρο περίπου 60 μέτρων αλλά με μεγάλο βάθος που δεν έχει εξακριβωθεί.
- Η πλούσια βλάστηση που υπάρχει στις όχθες της φαινομενικά κάνει τη λίμνη να φαίνεται σα ρηχός βάλτος.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Έγινε προσπάθεια:

- να φανεί ότι τα οικοσυστήματα των εσωτερικών υδάτων (λίμνες, ποτάμια) είναι φυσικοί πόροι που καθορίζουν την ανάπτυξη των ανθρώπινων κοινωνιών και χαρακτηρίζουν άμεσα το τοπικό φυσικό περιβάλλον. Αλλά και
- να φανούν οι διαφορές ανάμεσα σε μια τεχνητή λίμνη (όπως η λίμνη Πλαστήρα) και σε μια φυσική (όπως η λίμνη Λέρνα).

Σαν συμπέρασμα λοιπόν θα μπορούσαμε να τονίσουμε ότι οι άνθρωποι, όπως δείχνει η ιστορία δε σεβόμαστε τη γη και το φυσικό περιβάλλον. Όμως με σωστή διαχείριση η παρέμβαση του ανθρώπου στη φύση μπορεί να βοηθήσει. Σήμερα η λίμνη Πλαστήρα αποτελεί πηγή ζωής για ολόκληρη την Καρδίτσα και όχι μόνο. Για την διατήρηση, όμως, αυτής της μοναδικότητας, θα πρέπει να υπάρχει μια μακροπρόθεσμη ισορροπία ανάμεσα στην προστασία και στην ορθολογική αξιοποίηση αυτού του θησαυρού.

